

A

בס"ד
Intro

Today we will learn בע"ה of דף כ"ה of ביצה.
Some of the topics we will learn about today include:

Designating animals and birds for use on Yom Tov - which cases require designation, and how one designates them.

Slaughtering an animal that is mortally ill on Yom Tov, which if it dies will become נבילה and the meat will be אסור to eat, but if he Shechts it before it dies, the meat will be מותר to eat. In what case is it permitted?

B

Several teachings about eating, which are משום דרך ארץ -

Aggadic teachings about the trait of עזות דקדושה, and specifically how through this trait, בני ישראל, were זוכה to receive the Torah.

C

Items forbidden on Yom Tov because of זלזול יום טוב

Some of the key topics and concepts that we will learn about include:

הזמנה

In order to use an animal on Yom Tov, it must be previously designated for that use before Yom Tov, or else it is considered Muktzeh.

נבילה

An animal that dies without being slaughtered, or without being slaughtered properly, is considered נבילה. Meat from a נבילה animal is forbidden to be eaten, and is מטמא a person who touches or carries the נבילה animal.

A

Designating
animals and birds
for use on Yom Tov

Slaughtering an animal
that is mortally ill
on Yom Tov

B

Teachings about eating,
which are

משום דרך ארץ

עזות דקדושה

C

Items forbidden on Yom Tov
because of
זלזול יום טוב

הזמנה

נבילה

1 So let's review.....

The Gemara begins:

אמר רבה בר רב הונא אמר רב
הסוכר אמת המים מערב יום טוב
ולמחר השכים ומצא בה דגים מותרין

If one had dammed a water flow from before Yom Tov, and then found fish in the cordoned off area, these fish are permissible on Yom Tov. They are not Muktzah, because, this action is sufficient to be considered designating the fish for Yom Tov.

2

אמר רב חסדא מדברי רבינו נלמוד
חיה שקננה בפרדס אינה צריכה זמון

Rav Chisda wants to learn from this teaching that an animal that has created a nesting area in the wild does not require special designation.

However, Rav Nachman points out;
התם לא קא עביד מעשה הכא קא עביד מעשה

In that case, there was no act of designation by the person, while in the case of the fish the act of closing the dam was enough of an act to designate the fish.

3

The Gemara questions whether in fact a case of חיה שקננה בפרדס needs זימון - and concludes;

הא בגנה הסמוכה לעיר
הא בגנה שאינה סמוכה

Animals and birds that live near civilization are מותר, because they are known about before Yom Tov, and are considered מוכן. Animals whose habitat is far from the city are אסור, because people are not aware of them, and they are not מוכן. In order to use them on Yom Tov, one must make an actual designation before Yom Tov.

=====

1

אמר רבה בר רב הונא אמר רב

הסוכר אמת המים מערב יום טוב
ולמחר השכים ומצא בה דגים
מותרין

This action is sufficient to be considered designating the fish for Yom Tov

2

אמר רב חסדא
מדברי רבינו נלמוד

חיה שקננה בפרדס
אינה צריכה זמון

*However,
Rav Nachman points out;*

הכא
קא עביד
מעשה

התם
לא קא עביד
מעשה

There was no act by the person

3

The Gemara questions whether in fact a case of חיה שקננה בפרדס needs זימון and concludes;

הא בגנה
שאינה סמוכה
Far from
civilization
are אסור

People are not aware of them, and they are not מוכן

הא בגנה
הסמוכה לעיר
Near
civilization
are מותר

They are known about before Yom Tov, and are considered מוכן

4 Zugt the Mishna:
 בהמה מסוכנת לא ישחוט
 אלא אם כן יש שהות ביום
 לאכול ממנה כזית צלי
 One who has a an ill animal in the throes of death, which if it dies will become נבילה and the meat will be אסור to eat, but if he Shechts it before it dies, the meat will be מותר to eat. One may not slaughter the animal on Yom Tov, unless there is time on Yom Tov to roast at least a כזית of the meat, and eat it.
 ר"ע אומר אפילו כזית חי מבית טביחתה
 ר"ע holds that it is sufficient if he only has time to eat a כזית raw meat from the area of the שחיטה.

4

מקור:

כ"ץ אומר אפילו כזית חי מבית טביחתה	בהמה מסוכנת לא ישחוט אלא אם כן יש שהות ביום לאכול ממנה כזית צלי
---	--

5 The Mishnah continues:
 שחטה בשדה
 לא יביאנה במוט ובמוטה
 אבל מביא בידו אברים אברים
 If the animal happens to be in the fields, and he slaughters it there, he should not bring the entire animal back to the city whole, as Rashi explains;
 דאושא מלתא היא
 ומזלזל ב"ט
 This is not טוב -
 He should rather bring the animal back in smaller pieces.

5

שחטה בשדה

אבל מביא בידו אברים אברים	לא יביאנה במוט ובמוטה דאושא מלתא היא ומזלזל ב"ט
------------------------------	--

6 The gemara continues its discussion regarding preparing meat in general.
 אמר רמי בר אבא הפשט ונתוח בעולה והוא הדין לקצבים
 Rami Bar Chama teaches that the Torah teaches by the Korban Olah that an animal requires הפשט and ניתוח, skinning and cutting up of the meat, as the pasuk says;
 והפשיט את העולה ונתח אותה לנתחיה
 This applies as well to regular meat that is prepared by butchers.
 מכאן למדה תורה דרך ארץ
 שלא יאכל אדם בשר
 קודם הפשט ונתוח
 The Torah here teaches that is the proper and correct way to eat meat only after skinning and cutting up the animal.

6

Preparing meat

אמר רמי בר אבא

והוא הדין לקצבים	הפשט ונתוח בעולה
---------------------	---------------------

והפשיט את העולה
ונתח אותה לנתחיה

מכאן למדה תורה דרך ארץ
שלא יאכל אדם בשר
קודם הפשט ונתוח

7 The Gemara cites other teachings related to eating that are משום שום דרך ארץ:
 לא יאכל אדם שום ובצל מראשו ולא מעליו ואם אכל ה"ז רעבתן
 When eating an onion or garlic, one should not eat it from the roots, but rather from the leaves of the plant. Also, השותה כוסו בבת אחת הרי זה גרגרן שנים דרך ארץ שלשה מגסי הרוח
 One should drink a glass of liquid in 2 sips, as 1 gulp seems uncouth, and three sips, seems arrogant.

7

לא יאכל אדם שום ובצל מראשו
 אלא מעליו
 ואם אכל ה"ז רעבתן

השותה כוסו...

בבת אחת שנים שלשה
 הרי זה גרגרן דרך ארץ מגסי הרוח

8 Rami Bar Chama teaches חצובא מקטע רגליהון דרשיעיא
 The חצובא plant, whose roots go straight down into the earth, and stay within its boundary, will rebuke the wicked, who are and steal other peoples land.
 נטיעה מקטע רגליהון דקצביא ודבועלי נדות
 The newly planted fruit tree, for which we are commanded to wait three years before using the fruit of the tree, rebukes those who consume animals before the skinning and cutting, as the animals might be found to be טריפה - as well as to those who do not wait for their wives to immerse in the Mikvah before being intimate with them.
 תורמוסא מקטע רגליהון דשונאיהון של ישראל
 The Turmus plant, which is a type of bean, rebukes Klal Yisrael in general, as the Gemara relates:
 אמר הקב"ה
 אפילו כתורמוס הזה ששולקין אותו שבע פעמים ואוכלין אותו בקנח סעודה לא עשאוני בני
 The Turmus plant needs to be cooked seven times before it becomes edible - yet my sons do not learn lessons even after 7 tragedies befall them in an effort to wake them up from their evil ways.

8

Rami Bar Chama teaches

תורמוסא	נטיעה	חצובא
מקטע רגליהון דשונאיהון של ישראל	מקטע רגליהון דקצביא ודבועלי נדות	מקטע רגליהון דרשיעיא

As the Gemara relates:
 אמר הקב"ה
 אפילו כתורמוס הזה ששולקין אותו שבע פעמים ואוכלין אותו בקנח סעודה לא עשאוני בני

9 The Gemara says on a positive note:
 תנא משמיה דר"מ
 מפני מה נתנה תורה לישראל
 מפני שהן עזין
 Rebbe Meir taught that the Torah was given to Bnai Yisrael specifically because of their holy trait of עזות - which if used for Kedusha, is a very positive and important trait.
 Rashi explains -
 ונתנה להם תורה שיעסקו בה
 והיא מתשת כחם ומכנעת לבם
 The Torah will temper their strong will.
 The רמב"ן in 'דברים ז' ז' explains;
 - כי יעמדו לו בנסיונות
 Their persistence and tenacity will enable them to withstand persecution, and other tests.

9 תנא משמיה דר"מ
 מפני מה נתנה תורה לישראל
 מפני שהן עזין

רמב"ן	רש"י
כי יעמדו לו בנסיונות	ונתנה להם תורה שיעסקו בה והיא מתשת כחם ומכנעת לבם

10 תנא דבי ר' ישמעאל מימינו אש דת למו
 אמר הקב"ה ראויין הללו שתנתן להם דת אש
 Because Bnai Yisrael possesses this positive trait, it is proper that they should receive the Torah which is also called a fiery teaching.

10 תנא דבי ר' ישמעאל
 מימינו אש דת למו
 אמר הקב"ה ראויין הללו שתנתן להם דת אש

11 The gemara brings yet another teaching about עזות דקדושה
 והיינו דאמר ר"ש בן לקיש ג' עזין הן
 There are three who possess עזות, boldness and tenacity
 ישראל באומות
 The Jews amongst the nations
 כלב בחיות
 The dog amongst the rest of the animals
 תרנגול בעופות
 And the chicken in the bird kingdom
 =====

11 ופיין דאמר ר"ש בן לקיש
 ג' עזין הן

תרנגול בעופות	כלב בחיות	ישראל באומות
---------------	-----------	--------------

- 12 The Mishnah taught;
שחטה בשדה לא יביאנה במוט
If one slaughtered an animal in the field, he should not carry the whole animal on a pole but rather in pieces, as otherwise it is a זלזול יום טוב.

12

שחטה בשדה

אבל מביא בידו
אברים אברים

לא יביאנה
במוט ובמוטה
לחושא מלתא היא
ומזלזל צי"ט

- 13 The gemara now brings other cases of זלזול יום טוב:
ת"ר אין הסומא יוצא במקלו ולא הרועה בתרמילו
A blind person may not walk out with his walking stick, and a shepherd may not walk out with his backpack, because each is considered זלזול יום טוב.
ואין יוצאין בכסא אחד האיש ואחד האשה
One may not go out on Yom Tov, carried in a chair, as this as well is not considered זלזול יום טוב.

13

תנו רבנן...

אין הסומא יוצא במקלו
ולא הרועה בתרמילו
ואין יוצאין בכסא

אחד האיש ואחד האשה

זלזול יום טוב

- 14 The gemara brings an exception:
אם רבים צריכין לו מותר
If many people could benefit from the one being carried, it is permissible, as this is then indeed זלזול יום טוב.

14

אם רבים צריכין לו מותר

As this is then indeed זלזול יום טוב

- 15 The Gemara clarifies that even if one is permitted to be carried out in a chair on Yom Tov, it should not be carried on the shoulders.
 When not possible,
 משום ביעתותא ואמרי לה משום דוחקא דצבורא
 Either because they were fearful, or because of large crowds,
 they may be carried
 באלונקי - a type of seat placed on the shoulders.

15

*Even if one is permitted
to be carried out in a chair...*

**It should not be carried
on the shoulders**

When not possible
 משום ביעתותא ואמרי לה משום דוחקא דצבורא

**They may be carried
באלונקי**

*A type of seat
placed on the shoulders*